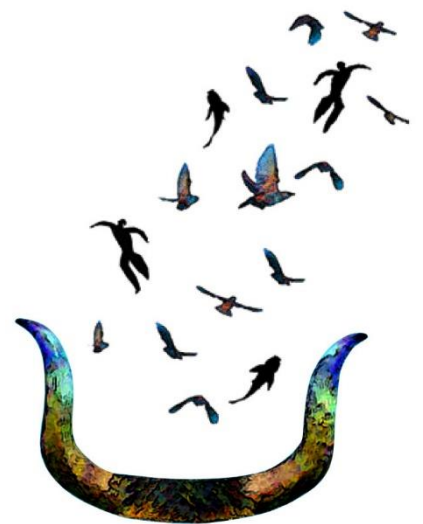

JAARVERSLAG
GEUZENBOS A'DAM
2016

FREE

Inhoud

Inleiding	2
1) Kuddebeheer	3
1.1.) Hooglanders	3
1.2.) Koniks	4
2) Waarnemingen	6
2.1.) Vogels	6
2.2.) Zoogdieren	7
2.3.) Libellen en juffers	7
2.4.) Dagvlinders	7
2.5.) Sprinkhanen en krekels	7
2.6.) Bijen, hommels, vliegen, muggen, torren	8
2.7.) Korstmossen en mossen.	8
2.8.) Planten	8
2.9.) Reptielen en amfibieën	8
2.10.) Nachtvinders	9
3) Fotoverslag	10
3.1.) Januari/ februari	10
3.2.) Maart/ April	14
3.3.) Mei/ Juni	22
3.4.) Juli/ augustus	43
3.5.) September/ oktober	48
3.6.) November/ december	50
Nawoord	55

Inleiding

Voor u ligt het Jaarverslag 2016 van het Geuzenbos Amsterdam, waarin we als FREE Nature terug kijken op weer een prachtig natuurrijk jaar. In de winter van 2015/ 2016 is voor het eerst sinds jaren van plannen maken, de waterstand omhoog gebracht. Ook de begrazingsdruk is hoger tijdens de zomermaanden waardoor er meer open graslanden ontstaan. Gedurende de wintermaanden zoeken de grazers meer de ruigte en bossen om te eten. Meer hierover in het hoofdstuk Kuddebeheer. Gevolg van meer grazers is dat er een zeer divers landschap met heel veel (micro)ecosystemen ontstaat, we zijn nog zoekende naar de juiste balans. We hebben dit jaar het verslag iets uitgebreider door de eigen waarneming en die van www.waarneming.nl bij te voegen. Als toetje een zeer diverse verzameling foto's die u meeneemt door de seizoenen. Heel veel lees plezier!

1) Kuddebeheer

1.1.) Hooglanders

Bij de Schotse hooglanders hebben we in januari de dominante stieren omgewisseld voor twee nieuwe uit de Broekpolder, dit in het kader van bloedverversing. Dit jaar zijn er zes kalveren geboren, twee koe kalveren en vier stier kalveren. Bij de vangactie in november hebben we zeven hooglanders eruit gehaald voor de slacht. Dit waren twee koeien die in slechte conditie waren, hun kalveren, een slecht ontwikkelde jonge koe en twee jonge stieren. Daarnaast is er een koe met haar nageslacht van de 2015 en 2016 naar Landtong Rozenburg verhuist.

In de winter van 2016/ 2017 winter lopen er 11 hooglanders, waar in mei 2017 twee jonge stieren vanuit de Landtong Rozenburg als bloedverversing bijkomen. In de loop van 2017 verwachten we zes kalveren, waardoor we op 19 runderen in het najaar uitkomen. Calamiteiten bij de schotse hooglanders hebben we dit jaar niet gehad, moeten we even afkloppen maar de kudde heeft al bijna tien jaar geen gezondheidsproblemen.

	<u>Geuzenbos Amsterdam</u>			
	Naam	m/v	Moeder	Geb. Datum
1	Marigold van Rozenburg	koe	Mairi Dorachie 3 of Austie	28-03-2005
2	Hugo van de Oeverlanden	stier	koe 6146	14-09-2009
3	Mackency van het Geuzenbos	koe	Macbeth van het Geuzenbos	27-03-2013
4	Marit van het Geuzenbos	koe	Merel van Rozenburg	21-07-2013
5	Marie van de Hertenkamp	koe	Mosa van Rozenburg	29-04-2014
6	Festus van de Ruigte	stier	Friska van de Roode beek	11-07-2014
7	Mardi van het Geuzenbos	koe	Marigold van Rozenburg	08-04-2015
8	Mississippi van het Geuzenbos	koe	Mosa van Rozenburg	01-05-2015
9	Maya van het Geuzenbos	koe	Marigold van Rozenburg	25-04-2016
10	Mitra van het Geuzenbos	koe	Marit van het Geuzenbos	20-05-2016
11	Madow van het Geuzenbos	stier	Mackency van het Geuzenbos	30-05-2016
	<u>Slacht> Wildernisvlees</u>			
	Naam	m/v	Moeder	Geb. Datum
1	Marieke van het Geuzenbos	koe	Merel van Rozenburg	26-07-2012
2	Macos van het Geuzenbos	stier	Mackency van het Geuzenbos	20-05-2015
3	Montana van het Geuzenbos	koe	Marieke van het Geuzenbos	23-09-2015
4	Milton van het Geuzenbos	stier	Marieke van het Geuzenbos	03-08-2016
5	Max van de Hertenkamp	stier	Merle van de Staart	18-04-2014
6	Mosa van Rozenburg	koe	Mairi Dorachie 3 of Austie	19-03-2006
7	Monisha van het Geuzenbos	stier	Mosa van Rozenburg	08-04-2016
	<u>Verplaatst> Rozenburg</u>			
	Naam	m/v	Moeder	Geb. Datum
1	Merle van de Staart	koe	Mali van de Staart	21-03-2010
2	Midas van het Geuzenbos	stier	Merle van de Staart	07-09-2016
3	Mich van het Geuzenbos	stier	Merle van de Staart	16-10-2015

1.2.) Koniks

Bij de koniks is dit jaar een hoop gebeurd. Van de zomer hebben we twee jonge hengsten en een jonge merrie met ontstoken ogen uit het gebied gehaald. De hengstengroep bestond daardoor uit nog maar drie hengsten. Na de vangactie waarbij we van de harem op zuid zeven dieren hebben weggehaald waaronder de leidhengst, ontstond er ruimte voor de drie jonge hengsten om onderling uit te zoeken wie de nieuwe leidhengst zou worden.

Dit heeft een paar weken geduurd, maar de nieuwe leidhengst is bekend. Deze hengst is geboren in de Diezemonding bij Den Bosch en vandaar via de Slikken van de Heen in Zeeland in het Geuzenbos terecht gekomen. Genetisch gezien is hij vanwege zijn vader erg waardevol, we hopen dan ook dat hij de komende jaren zijn taken als leidhengst zeer serieus neemt. Zijn eerste grote test is in mei als de merries in zijn harem hengstig worden, mag hij ze dekken, worden ze toch door de andere leidhengst aan dat harem toegevoegd of ontstaat er een derde harem? Wordt erg boeiend om te volgen!

Op woensdag 28 december werd de beheerder om 21.00 uur 's avonds gebeld dat er in de passage een aanrijding had plaats gevonden met een paard. Onderweg er naar toe mijn collega Wouter en de dierenarts ingeschakeld, die net iets eerder als de beheerder ter plaatse waren. De auto, een Mercedes Sprinter bedrijf bus bleek totall los. Door de aanrijding was de hengst over het veerooster getild, na een tijdje op de grond te hebben gelegen is het opgestaan en probeerde terug het gebied in te komen. Politie en dierenambulance waren ter plaatse en hebben de aanrijding afgehandeld. Mijn collega en de dierenarts hebben gezamenlijk de hengst gecheckt en terug gezet in het gebied.

Uitwendig was er niks aan verwondingen te zien. Hij is precies tussen de voor en achterbenen geschept, waar de hengst erg veel mazzel mee heeft gehad! De dag erop 's ochtends (donderdag) de hengst meteen opgezocht samen met een vrijwilliger en toen bleek de hengst in shock te zijn, gezien de snelle ademhaling en neerslachtige houding. Samen met vrijwilliger Fred op dat moment besloten om hem twee keer per dag op te zoeken. 's middags telefonisch overleg gehad met de dierenarts en besloten om de hengst de dag erop in te vangen als er geen zichtbare verbeteringen waren.

Vrijdag hem samen met Fred en collega Tanja opgezocht en toen liep die weer bij zijn harem rustig te grazen. Lopen ging nog wel moeilijk, had nog steeds een snelle ademhaling maar er was zichtbaar verbetering. De dierenarts ingelicht en het harem tijdelijk op Oud-Noord opgesloten zodat hij rustig kan herstellen. Vermoeden is dat hij wat gekneusde ribben heeft, gelukkig geen inwendige bloedingen. De dagen daarna hebben de vrijwilligers Fred, Anita en de beheerder hem in toerbeurt opgezocht. Onder zijn buik ontstond in de loop van de dagen een oedeem, een vochtophoping van wondvocht. Dit oedeem is zonder inmenging van ons als beheerders geheel op natuurlijke wijze weer afgenomen. Zodat half januari de harem weer vanuit Oud-Noord het gehele gebied kon begrazen.

Wat dit incident ons prachtig laat zien is de oerkracht van de konik als wilde grazer, heel veel gezondheidsproblemen lossen ze zelf op zonder dat wij ons als beheerders daarin hoeven te mengen. Vanaf 2012 is dit de eerste keer dat er daadwerkelijk een aanrijding plaats vind tussen een auto en een overstekende grazer in de ecopassage. Gelukkig is het voor zowel de bestuurders die met de schrik zijn vrijgekomen als de hengst met een sisser afgelopen!

	<u>Koniks: Harem A (zuid)</u>			
	naam	m/v	moeder	Geb. Datum
1	Nard van de Diezemonding	Hengst	Nara van Beuningen	17-04-2013
2	Nizwa vd Rug	Merrie	Niska van de Rug	22-06-2007
3	Aveana vd Rug	Merrie	Avia van de Rug	03-05-2007
4	Nina Van het Geuzenbos	Merrie	Nizwa vd Rug	18-05-2014
5	Nova van het Geuzenbos	Merrie	Nizwa vd Rug	28-04-2015
6	Adorus vh Geuzenbos	Hengst	Aviana vd Rug	28-01-2016
7	Navaya vh Geuzenbos	Merrie	Nizwa vd Rug	12-04-2016
8	Ninya	Merrie	Nina van het Geuzenbos	06-08-2016
	<u>Koniks: Harem B (Noord)</u>			
	naam	m/v	moeder	Geb. Datum
1	Goldi van de Passewaaij	Hengst	Gogla	30-04-2000
2	Donna van Leeuwen	Merrie	Dyna van de OVP	27-04-2006
3	Noa van de Rug	Merrie	Nizwa vd Rug	12-04-2012
4	Nana van het Geuzenbos	Merrie	Noa van de Rug	13-04-2015
5	Donar van het Geuzenbos	Hengst	Donna van Leeuwen	19-04-2015
6	Dalton van het Geuzenbos	Hengst	Donna van Leeuwen	15-04-2016
7	Nirvana van het Geuzenbos	Merrie	Noa van de Rug	20-04-2016
	<u>Koniks; Hengstengroep</u>			
	naam	m/v	moeder	Geb. Datum
1	Arjen van het Geuzenbos	Hengst	Aveana vd Rug	11-03-2014
2	Dave van het Geuzenbos	Hengst	Donna van Leeuwen	17-04-2014
	<u>Verplaatst/ slacht</u>			
	naam	m/v	moeder	Geb. Datum
1	Anita van de Rug	Merrie	Aveana vd Rug	14-03-2012
2	Malva van de Landtong	Merrie	Marcia van de Plantage	15-04-2013
3	Mystus vh Geuzenbos	Hengst	Malva vd Landtong	09-03-2016
4	Aaron vh Geuzenbos	Hengst	Anita vd Rug	30-03-2016
5	Panor van de Rug	Hengst	Panorpa vd Blauwe kamer	05-06-2006
6	Anne van het Geuzenbos	Merrie	Aveana vd Rug	01-04-2013
7	Aurora	Merrie	Anna van het Geuzenbos	06-05-2016
8	Dounya van het Geuzenbos	Merrie	Donna van Leeuwen	16-04-2013
9	Galvin van de Diezemonding	Hengst	Gloriosa van de Diezemonding	28-04-2013
10	Nimrod van het Geuzenbos	Hengst	Nora van de Landtong	07-05-2013

2) Waarnemingen

In het Geuzenbos is een actieve groep natuurliefhebbers die hun waarnemingen op www.waarneming.nl plaatsen. Heb deze lijst aangevuld met eigen waarnemingen, ik wil via deze weg Anita van de Meer, Trees Kaizer, Geert Timmermans, Paul Tak, Bart Kooij, Jan van Blanken, Han Jacobs, Aart Vink, Paul J. Marcus, Sander Bos, Martin Camphuijsen, Ellen de Bruin en Age Niels Holstein bedanken voor het doorgeven van hun waarnemingen! Als je hun lijsten verwerkt tot soortenlijsten krijg je de volgende indrukwekkende opsomming;

2.1.) Vogels

	Soort	Bijzonderheden		Soort	Bijzonderheden
1	Buizerd	broedvogel	34	Vink	broedvogel
2	Torenvalk	broedvogel	35	Zanglijster	broedvogel
3	Visarend (?)	passant	36	Goudvink	broedvogel
4	Bruine kiekendief	broedvogel	37	Witte kwikstaart	broedvogel
5	Havik	broedvogel	38	Staartmees	broedvogel
6	Sperwer	broedvogel	39	Kramsvogel	wintergast
7	Grote bonte specht	broedvogel	40	Koperwiek	wintergast
8	Gaai	broedvogel	41	Zanglijster	broedvogel
9	Ekster	broedvogel	42	Witgat	broedvogel
10	Zwarte kraai	broedvogel	43	Zwartkop	broedvogel
11	Kauw	broedvogel	44	Putter	broedvogel
12	Knobbelzwaan	broedvogel	45	Tuinfluit	broedvogel
13	Wintertaling	wintergast	46	Kneu	broedvogel
14	Tafeleend	wintergast	47	Braamsluiper	broedvogel
15	Dodaars	broedvogel	48	Grasmus	broedvogel
16	Zomertaling	wintergast	49	Koekoek	broedvogel
17	Grauwe gans	broedvogel	50	Bosrietzanger	broedvogel
18	Fuut	broedvogel	51	Kleine karekiet	broedvogel
19	Meerkoet	broedvogel	52	Nachtegaal	broedvogel
20	Waterhoen	broedvogel	53	Sprinkhaanzanger	broedvogel
21	Slobeend	wintergast	54	Rietzanger	broedvogel
22	Waterral	passant	55	Rietgors	broedvogel
23	Wilde zwaan	wintergast	56	Fitis	broedvogel
24	Blauwe reiger	passant	57	Tijftjaf	broedvogel
25	Roerdomp	broedvogel	58	Oeverzwaluw	passant
26	Baardmannetje	wintergast	59	Boerenzwaluw	passant
27	Groenling	broedvogel	60	Ijsvogel	broedvogel
28	Kievit	passant	61	Winterkoning	broedvogel
29	Pimpelmees	broedvogel	62	Roodborst	broedvogel
30	Heggenmus	broedvogel	63	Boomklever	broedvogel
31	Boomkruiper	broedvogel	64	Wilde eend	broedvogel
32	Koolmees	broedvogel	65	Fazant	broedvogel
33	Merel	broedvogel	66	Slechtvalk	jagend

2.2.) Zoogdieren

Soort	
1	Haas
2	Konijn (wild)
3	Konijn (verwilderd)
4	Vos

De verwachting is dat deze lijst verre van compleet is, maar is afhankelijk van zichtwaarnemingen.

2.3.) Libellen en juffers

Soort		Soort	
1	Glassnijder	9	Bloedrode heidelibel
2	Blauwe glazenmaker	10	Lantaarntje
3	Vroege glazenmaker	11	Grote keizerlibel
4	Houtpantserjuffer	12	Watersnuffel
5	Paardenbijter	13	Gewone oeverlibel
6	Bruine heidelibel	14	Platbuik
7	Steenrode heidelibel	15	Viervlek
8	Bruinrode heidelibel	16	Azuurwaterjuffer

2.4.) Dagvlinders

Soort		Soort	
1	Klein geaderd witje	10	Groot koolwitje
2	Klein vuurvinder	11	Bruin blauwtje
3	Bont zandoogje	12	Kleine vos
4	Atalanta	13	Citroenvlinder
5	Distelvlinder	14	Hooibeestje
6	Icarusblauwtje	15	Bruin zandoogje
7	Dagpauwoog	16	Zwartsprietdikkopje
8	Gehakelde aurelia	17	Klein koolwitje
9	Landkaartje		

2.5.) Sprinkhanen en krekels

Soort	
1	Veldsprinkhaan
2	Grote groene Sabelsprinkhaan
3	Kustsprinkhaan
4	Struiksprinkhaan

2.6.) Bijen, hommels, vliegen, muggen, torren

Soort		Soort	
1	Hoornaar	11	Witbaardzandbij
2	Roodharige Wespbij	12	Stadsreus
3	Vosje	13	Wapenvlieg
4	Grijze Zandbij	14	Hommelbijvlieg
5	Grote Zandbij	15	Citroenpendelvlieg
6	Grote Bloedbij	16	Kegelbijvlieg
7	Aardhommel	17	Grote spinnende watertor
8	Weidehommel	18	Aziatisch lieveheersbeestje
9	Steenhommel	19	Zevenstippelig lieveheersbeestje
10	Akkerhommel		

2.7.) Korstmossen en mossen.

Soort		Soort	
1	Gewoon Dikkopmos	14	Zilvermos
2	Gewoon Zijdemoos	15	Gesteelde Haarmuts
3	Gesnaveld Klauwtjesmos	16	Grijze Haarmuts
4	Gewoon purpersteeltje	17	Kalkknoopjeskorst
5	Kleismaragdsteeeltje	18	Muurschotelkorst
6	Gewoon smaragdsteeeltje	19	Verborgen Schotelkorst
7	Muurdubbeltandmos	20	Gewoon Purperschaaltje
8	Stomp Dubbeltandmos	21	Bolletjesgeleimos
9	Vioolsterretje	22	Dijkzwelmos
10	Gewoon muursterretje	23	Mandarijnkorst
11	Gewoon Muisjesmos	24	Betoncitroenkorst
12	Gedraaid knikmos	25	Gewone citroenkost
13	Grofkorrelknikmos	26	Groot Dooiermos

(lijst geheel samengesteld door Martin Camphuijsen)

2.8.) Planten

Mooi punt om volgend jaar een terreindekkende inventarisatie voor uit te laten voeren, staan verschillende bijzondere planten als zeeaster en rode ogentroost.

2.9.) Reptielen en amfibieën

Ook deze groep is in de inventarisatie niet meegenomen, omdat er te weinig gegevens over bekend zijn. Te verwachten soorten zijn groene kikker, bruine kikker, gewone pad en rugstreeppad.

2.10.) Nachtvinders

Op 4 juni 2016 er onder leiding van stadsecoloog Geert Timmermans door middel van een wit laken met daarop een lamp gericht, nachtvinders geïnventariseerd. Het is intrigerend om te zien dat er vrijwel net zoveel vogels als nachtvinders zijn waargenomen dit jaar.

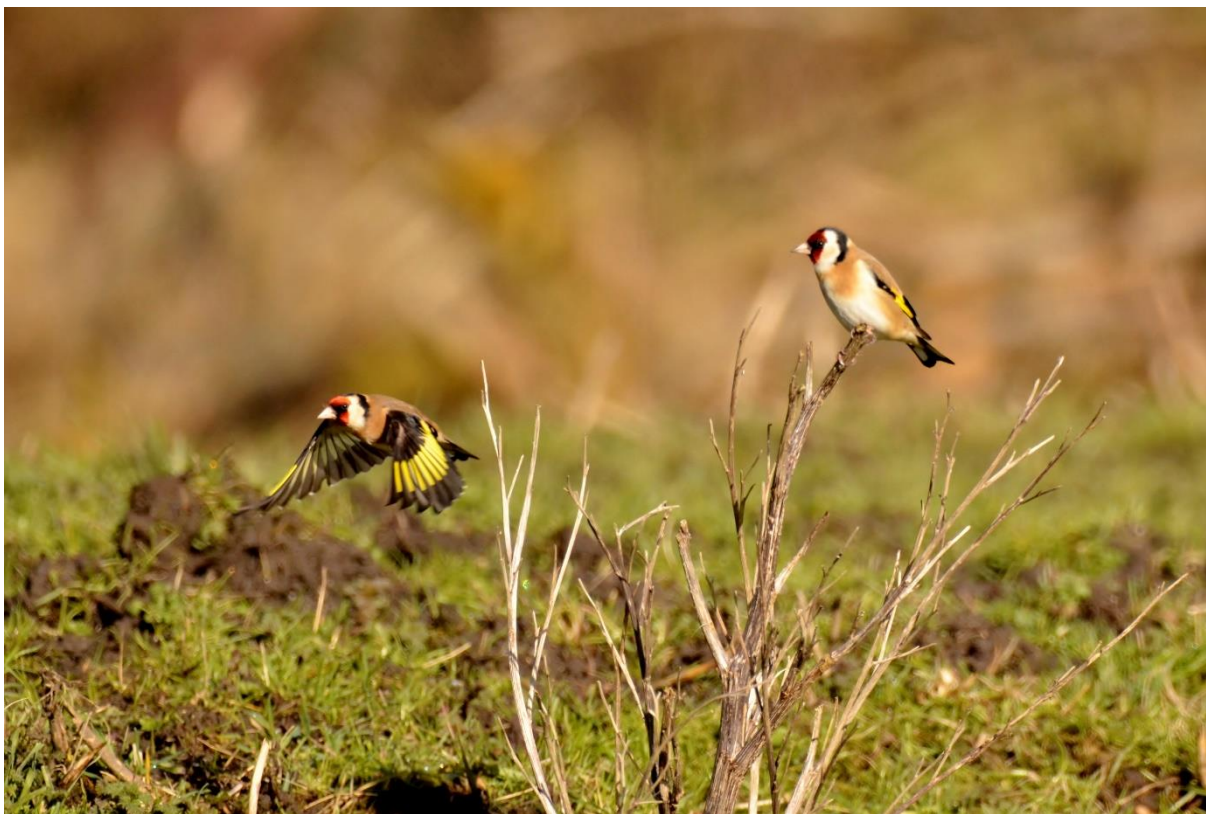
Soort		Soort	
1	Donker Klaverblaadje	31	Groene dwergspanner
2	Gamma uil	32	Ratelaarspanner
3	Waterleliemot	33	Zwartbandspanner
4	Gestreepte goudspanner	34	Geel beertje
5	Sint jacobsvlinder	35	Stro-uiltje
6	Slawortelboorder	36	Roesje
7	Braamvlinder	37	Witte tijger
8	Appeltak	38	Sneeuwbeer
9	Zwartvlekdwergspanner	39	Kleine groenuil
10	Gerande spanner	40	Zilveren groenuil
11	Groot avondrood	41	Gewone worteluil
12	Hermelijnlinder	42	Gewone velduil
13	Kameeltje	43	Variabele grasuil
14	Bruine snuituil	44	Donkere marmeruil
15	Plakker	45	Egale stofuil
16	Houtspaander	46	Gewone stofuil
17	Drielijnuil	47	Gestreepte rietuil
18	Zuidelijke stofuil	48	Gekraagde grasuil
19	Witstipgrasuil	49	Huismoeder
20	Haarbos	50	Agaatvlinder
21	Donker halmuiltje	51	Hoefbladverdermot
22	Gelobd halmuiltje	52	Vroege grasmot
23	Oranjegeel Halmuiltje	53	Koolmotje
24	Zwarte-c-uil	54	Witkopmot
25	Hopwortelboorder	55	Brandnettelbladroller
26	V-dwergspanner	56	Distelknoopvlekje
27	Kleine groene bandspanner	57	Kleine wintervlinder
28	Gewone bandspanner	58	Smaragdlangsprietmot
29	Tweevlekspanner	59	Klaverspanner
30	Hagedoornvlinder	60	Voorjaarskortvleugelmot

3) Fotoverslag

3.1.) Januari/februari

Afb. 1) Op 28 januari is er een veulen geboren. Ook al drinkt het veulen nog volop melk, het kopieert al meteen het gedrag van moeders zoals hier bij het schillen van omgevallen populieren.

Afb. 2) Putters zijn in deze tijd van het jaar druk op zoek naar zaden van kruiden als grote klis.

Afb. 3) Na snoeiwerkzaamheden door het Havenbedrijf is het smullen van de verse twijgen en schors voor de hooglanders

Afb. 4) Schors maakt een groot deel van het voedselpakket uit in de wintermaanden, deze jonge hengst is hier een meidoorn aan het schillen. Normaal wordt deze beschermt door zijn doorns, maar als oudere meidoorns hun onderste takken afsterven of deze worden afgebroken door hooglanders kunnen de koniks bij de schors. Als tijdens de zomer de schors weer terug groeit is deze dikker en harder, waardoor het een soort pantser vormt. Dit is per boomsoort verschillend, zo is een geschildte populier ten dode opgeschreven terwijl een es of beuk nieuwe schors krijgt.

Afb. 5) Bij dood hout horen paddenstoelen

Afb. 6) Buizerd

Afb. 7) De hoogzwangere leidkoe in het Geuzenbos, tonnetje rond zo aan het einde van de dracht.

Afb. 8) Boomkruiper

3.2.) Maart/ April

Afb. 10) Hooglanders genieten van de voorjaarszon

Afb. 11) Vink (man)

Afb. 12) Pimpelmees

Afb. 13) Harem Zuid aan het grazen bij het rietveld met op de achtergrond de kerk van Halfweg

Afb. 14) Grote bonte specht, man

Afb. 15) Grauwe ganzen

Afb. 16) Meerkoet

Afb. 17) Hengstengroep aan het rusten in de zon

Afb. 18) Fitis

Afb. 19) Staartmees op zoek naar insecten tussen de sleedoornbloemsem

Afb. 20) Bloeiende sleedoorn worden druk bezocht door bijen

Afb. 21) Na het schillen van een paar populieren door de konikpaarden een paar jaar geleden ontstaat er een zeer gevarieerd landschap met dood hout, kruiden, grassen en braamstruwelen. De grazers sturen hierin bij door geregeld hier te zoeken naar voedsel en de ontwikkeling tot bos af te remmen.

Afb. 22) In april worden de eerste hooglander kalveren geboren. Koe en kalf zijn in deze tijd van het jaar onafscheidelijk en zeer intiem met elkaar bezig.

Afb. 23) Veulens zijn leuk, maar je hebt als merrie je handen er vol aan... Dit veulen heeft zeker een kwartier rondjes om moeders heen gerend, voordat ze het veulen af snee en op zijn plek zette.

Afb. 24) Zwartkop

Afb. 25) Tjiftjaf

3.3.) Mei/ Juni

Afb. 26) Paaïende graskarpers. In het Geuzenbos is deze winter de waterstand in de sloten om hoog gebracht. De karpers die jaarlijks in de sloten druk bezig zijn met paaïen, maken dankbaar gebruik van het flauwe talud. Het is een prachtig schouwspel om te observeren! Terwijl het vrouwtje kuit schiet, proberen verschillende mannetjes het te bevruchten.

Afb. 27) Leidkoe met pasgeboren kalf

Afb. 28) Het voorjaar is aangebroken en dat betekent veel vers gras, jong blad, bloemen en kruiden.

Afb. 29) Jonge meerkoet

Afb. 30) Een paard is van nature een steppedier, maar koniks zijn perfect aangepast aan moerasgebieden. Uit onderzoek is gebleken dat de hoeven een extra rand hebben, die hetzelfde werkt als noppen onder de schoenen. Ze hebben zo meer grip en kunnen goed uit de voeten in natte gebieden.

Afb. 31) Als het warm is willen de koniks graag een modderbad nemen om af te koelen.

Afb. 32) Overeind komen is een waar waterspektakel.

Afb. 33) De merrie werd daarna door de leidhengst gedekt, nadat deze zelf ook even een verfrissend modderbad had genomen.

Afb. 34) Heel vroeger waren grote delen van het Geuzenbos ideaal weidevogelgebied. Langzaam zie je nu de weidevogels weer terug keren. Zo baltsen er weer kieviten en zijn er een paar weken ooievaars wezen foerageren in het gebied.

Afb. 35) Dit jaar had het paartje bruine kiekendief het rietland uitgekozen om te broeden. Hun voedsel vluchten gingen vaak gepaard met achtergrond geluiden van de roerdomp, rietgors, blauwborst en kleine karekiet.

Afb. 36) Een sociale kudde betekent dat de kalveren op groeien te midden van leeftijdsgenoten, tantes en ooms in alle intimiteit. Stieren op gegroeid in een sociale kudde zijn vrijwel nooit agressief, omdat ze een goede opvoeding hebben gehad.

Afb. 37) Winterkoning

Afb. 38) Putter plukt van een stok waaraan de hooglanders zich hebben geschuurd haren, waarmee hij zijn nest aankleedt. Mooi hergebruik en symbiose tussen de grazers en vogels in het gebied.

Afb. 39) Het Geuzenbos en omgeving is al jaren het broedgebied van veel grauwe ganzen. Teller dit jaar stond in totaal op zeker 150 jongen en hun ouders.

Afb. 40) Witte kwikstaart

Afb. 41) Platbuik vrouwtje, zet haar eieren af in de paddenpoelen op Noord.

Afb. 42) Klein geaderd koolwitje

Afb. 43) Gele mestvliegen aan het paren op een koeienvlaai, waarna het vrouwtje haar eieren afzet op de mest. Als de larven uitkomen, graven deze een gangetje de grond in, waardoor de voedingsstoffen de bodem in kunnen. Jaar erop profiteren hier de aanwezige planten van.

Afb. 44) Konikpaarden hebben als wilde paarden sterke nekspieren, waarmee ze ver omhoog kunnen reiken om bladeren en twijgen te eten.

Afb. 45) Grote bonte specht op jacht naar mieren op een mierenbult.

Afb. 46) Vrouwtje groenling met haren van een konik veulen op weg naar haar nest.

Afb. 47) In het Geuzenbos broedt al verschillende jaren een paartje dodaars.

Afb. 48) De kalveren liggen in deze tijd vaak verdekt opgesteld, terwijl de koeien aan het grazen zijn. Dit kalf hield de koniks die al grazend steeds dichterbij kwamen goed in de gaten.

Afb. 49) Grote bonte specht voert zijn jongen.

Afb. 50) Heggenmus

Afb. 51) Rietspanner (met dank aan Ruud Jansen voor het op naam brengen)

Afb. 52) De koniks hadden er zichtbaar lol in om achter deze jonge gans aan te rennen, uiteindelijk lukt het de jonge gans om weer terug te keren naar de rest van de toom ganzen en keerde de rust terug.

Afb. 53) Grasmus

Afb. 54) Als je in je eentje door het gebied loopt, kan het maar zo dat een vos of haas je pad kruist.

Afb. 55) de paddenpoelen worden regelmatig gebruikt om uit te drinken, door het vele bos waar het koeler is dan in de poelen staan ze tijdens de zomer op warme dagen vrijwel nooit in de poelen.

Afb. 56) De meidoorns worden door de begrazing veranderd in bonsai boompjes. Het kan vele jaren duren voordat deze struik in de hoogte in gaat. Hij werd elk jaar een stukje breder, waardoor de grazers steeds moeilijker bij het midden kunnen komen. Voordat een meidoorn van zaailing een boom is geworden, kan onder druk van begrazing zeker 25 tot 50 jaar duren.

Afb. 57) Aan de voet van de meidoorns waar vaak wat meer ruigte te vinden is, staan jaarlijks vele rietorchissen.

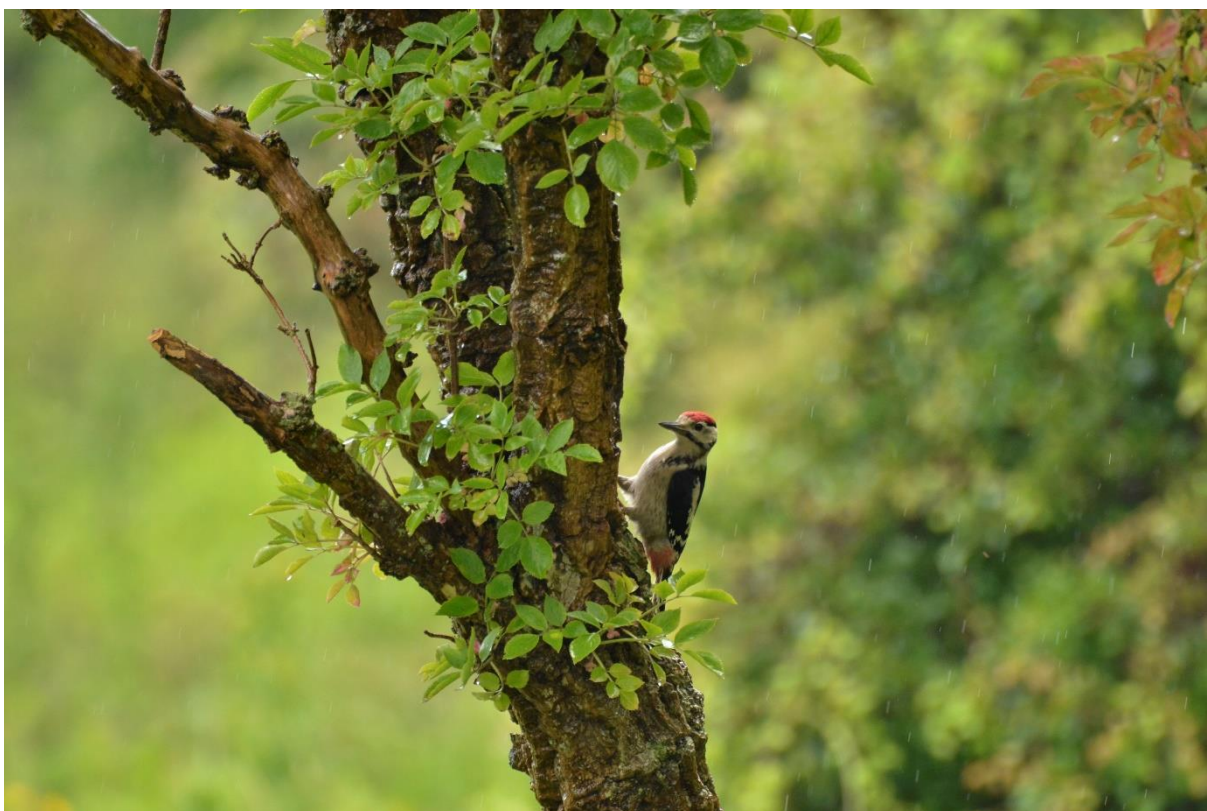
Afb. 58) De grote wilgen worden tijdens de zomer door de koniks gebruikt om in de schaduw te staan.

Afb. 59) Als zo'n oude wilg om gaat tijdens een storm, ontstaat er een zeer divers ecosysteem met vele gebruikers. Zo broeden er vaak vogels tussen de wortels en groeien er vaak kruiden op de stobbe. In het Geuzenbos blijven dit soort bomen liggen op de plek waar ze zijn gevallen. Alleen als de boom over het pad ligt, maken we het pad vrij.

Afb. 60) Deze bij is nectar aan het verzamelen op een braam

Afb. 61) Tijdens een heerlijk zomersbuitje, zat deze jonge grote bonte specht te schuilen op een vlier.

Afb. 62) Na de bui stond er op veel graslanden water, de insecten en naaktslakken zochten het hoger op. Voor de vogels was het tafeltje dekje.

Afb. 63) Grote keizerlibel

Afb. 64) Merel die een stuk van zijn rechterpoot mist.

Afb. 65) De veulens hebben een onbezorgd leven, na een tijdje te hebben gespeeld werd het tijd om samen te gaan slapen.

Afb. 66) Hommel op zoek naar nectar op een hondsroos

Afb. 67) Waar de grazers bij het riet kunnen zullen ze het niet nalaten om het te begrazen.

3.4) Juli/ augustus

Afb. 68) Begin juli staan de distels nog volop te bloeien

Afb. 69) Eind augustus zijn de distels uitgebloeid en worden de zaden door de wind meegenomen naar nieuwe kiemgronden. Ook zijn de zaden erg in trek bij zaad etende vogels als groenling, putter en vink.

Afb. 70) Pasgeboren kalveren worden vaak verstopt in het bos, waar de koe het komt zogen waarna ze weer terug gaat naar de kudde. Na een paar dagen sluit het kalf zich aan bij de kudde.

Afb. 71) Op Noord broedt al verschillende jaren zeer succesvol een paartje haviken.

Afb. 72) Paarse dovenetel met een citroenvlinder. De vlinder heeft bijna dezelfde kleuren als de bloem en het blad, een andere naam was dan ook misschien passender geweest.

Afb. 73) De hooglanders zijn in deze tijd van het jaar druk met het opbouwen van een vet voorraad voor de komende winter.

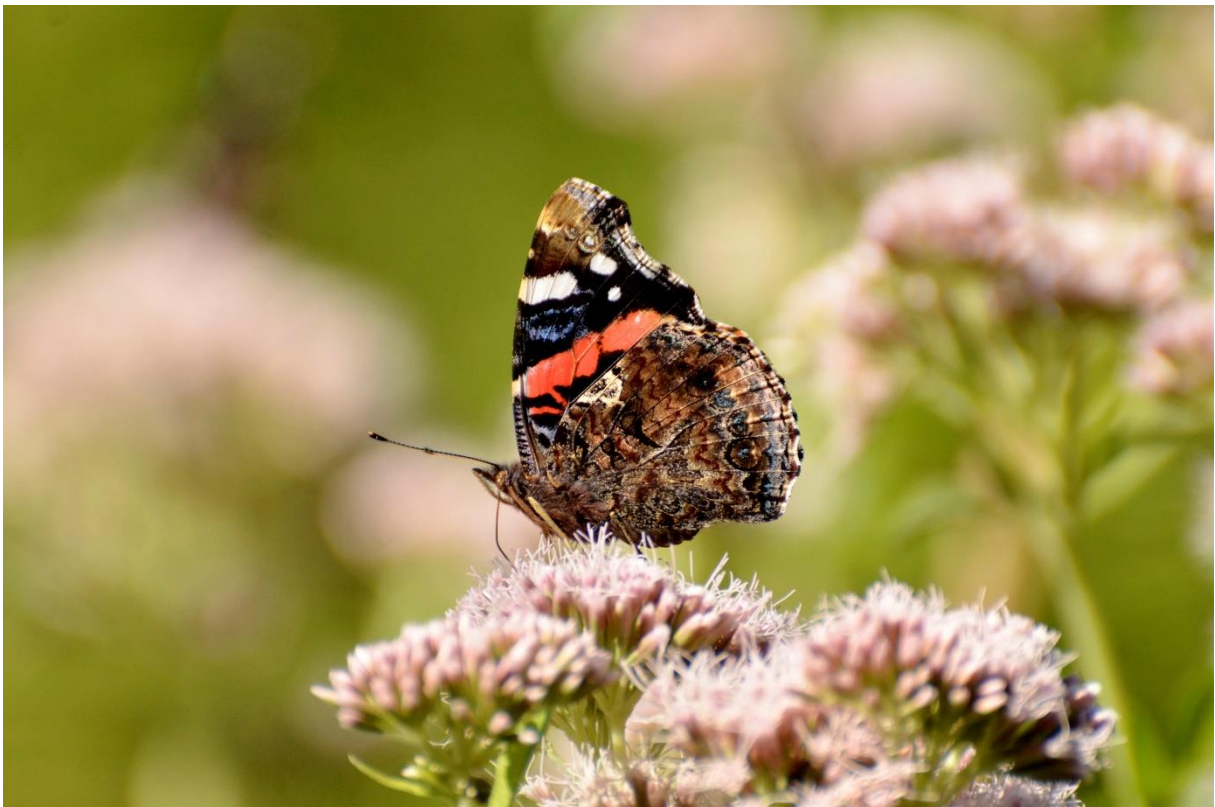
Afb. 74) Merrie schernt haar pasgeboren veulen af voor de hooglanders op weg naar de rest van het harem. Prachtig gedrag om te observeren!

Afb. 75) Het Geuzenbos is op veel plekken zeer structuur en soortenrijk.

Afb. 76) Sommige hooglanders vinden het tijdens de zomer heerlijk om lisdodde te eten.

Afb. 77) Atalanta op koninginnekruid.

3.5.) September/ oktober

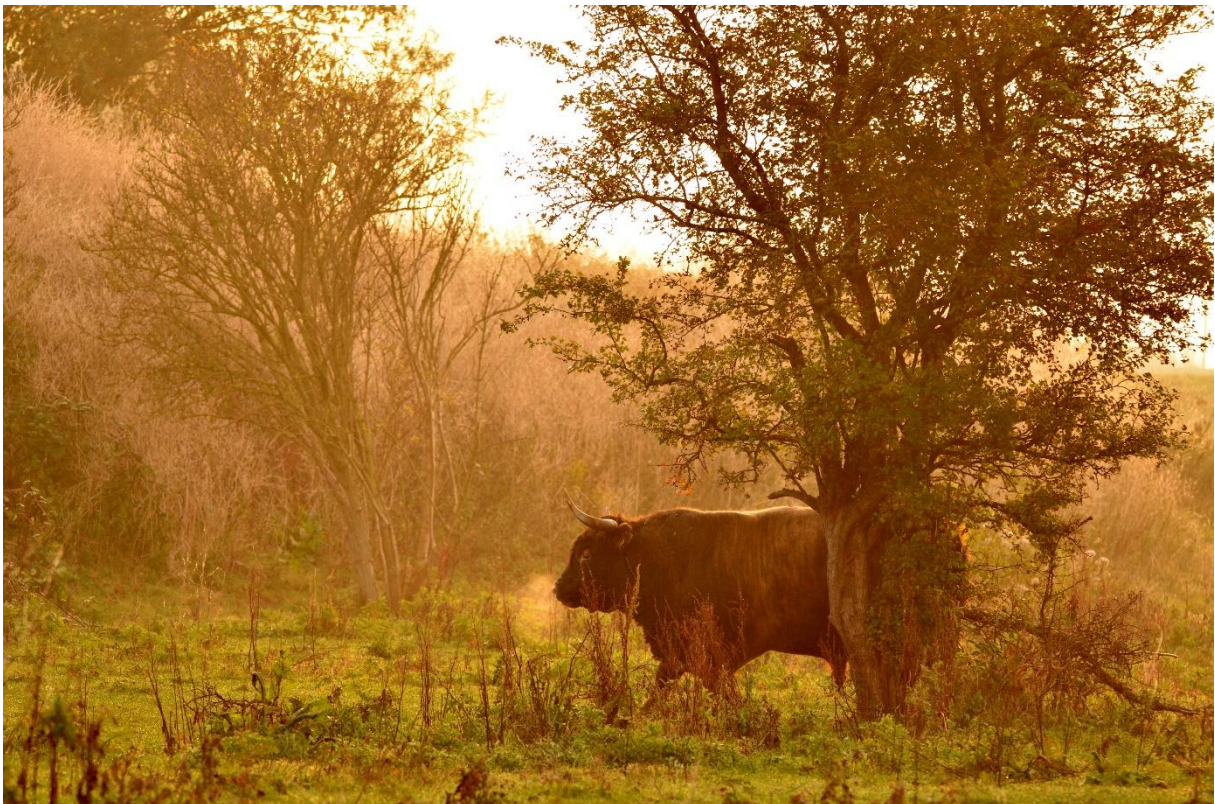
Afb. 78) Deze twee jonge koeien waren regelmatig oppas voor de kalveren.

Afb. 79) Koniks in het populierenbos

Afb. 80) In het najaar komen er veel kramsvogels en koperwieken van de vele bessen eten.

Afb. 81) Zonsopgang in het Geuzenbos, stier schuurt zich heerlijk even tegen de meidoorn

3.6.) November/ december

Afb. 82) Kleurig koraalzwammetje

Afb. 83) Franjehoedje tussen beukenblad

Afb. 84) Fluweelpootje

Afb. 85) Dit jaar hebben er in december een tijdje baardmannetjes in het rietland gezeten.

Afb. 86) Een koppeltje wilde zwanen overwintert in de grote plas

Afb. 87) Stier druk met schillen van essen, hierop is ook mooi de dikkere schors te zien, waarover op bladzijde ook al wordt gesproken. Een deel van de essen zal sterven, een ander deel zal blijven staan. Door het schillen van de bomen ontstaat er een zeer gevarieerd bos met open plekken en dood hout.

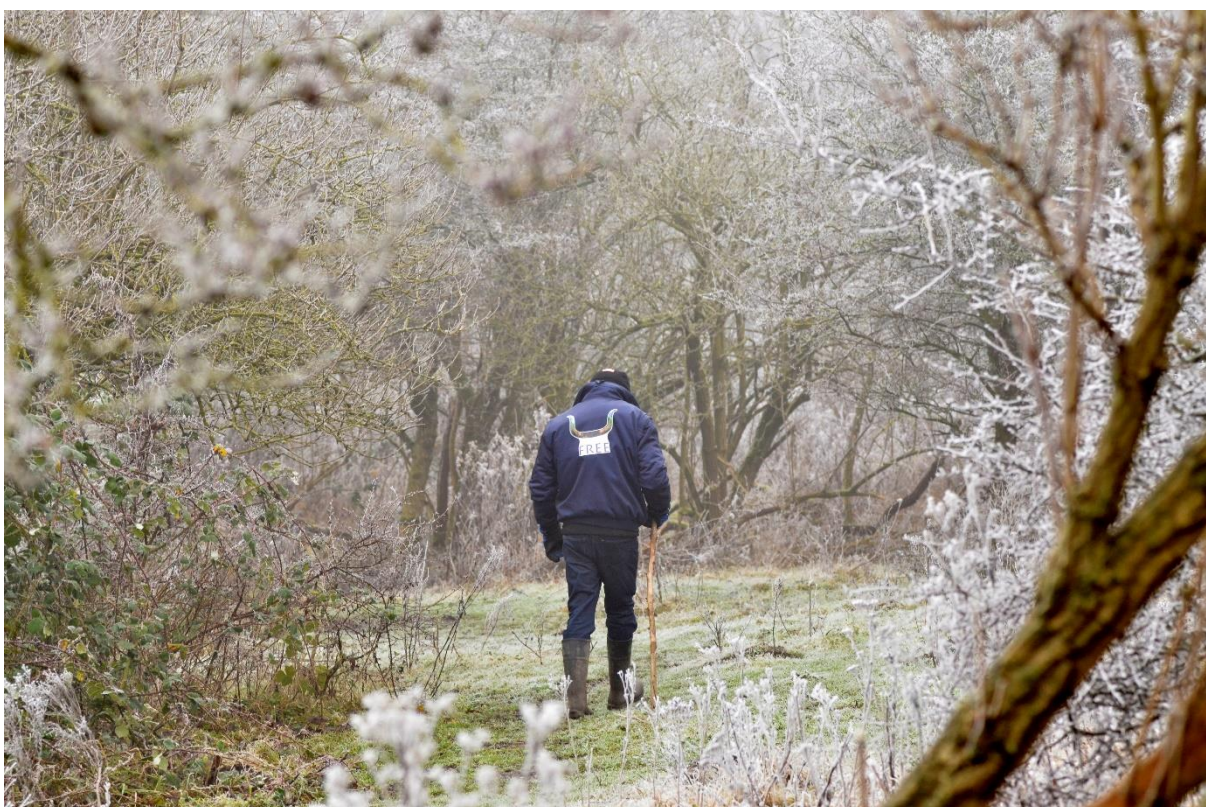
Afb. 88) Koniks in de mist

Afb. 89) In de wintermaanden eten de hooglanders graag bladeren van de braam, ze houden de braamstruiken daardoor compact en creëren zo veel broedmogelijkheden voor vogels.

Afb. 90) Rijp op een oude bloeistengel van waterdrieblad

Afb. 91) En zo wandelen we weer een prachtig natuurrijk jaar uit in het Geuzenbos met een bevlogen team van vrijwilligers en opdrachtgevers.

Nawoord

Wij hopen dat u met veel plezier het jaarverslag van 2016 hebt doorgelezen en hebt genoten van de veelvoud aan foto's die een prachtig inkijkje geven in het leven van de grazers en de aanwezige planten- en diersoorten. In 2017 werkt FREE Nature in het Geuzenbos 10 jaar samen met het Havenbedrijf en de Gemeente Amsterdam. Als betrokken beheerders gaan we hier nog aandacht aanbesteden in welke vorm zijn we nog over na aan het denken. 2017 is goed begonnen met de komst van een enthousiaste nieuwe vrijwilligster. Ze komt vanaf januari 2017 het team versterken en gaat zich inzetten als toezichthoudster in de weekenden. We gaan er als betrokken beheerders en vrijwilligers dan ook weer een zeer mooi jaar van maken!

Colofon

Uitgave: FREE Nature

Augustuslaan 36

6642 AB Beuningen

Tekst en foto's: Arjen Boerman, FREE Nature, tenzij anders vermeld

In opdracht van: Haven Amsterdam

© Copyright FREE Nature

Alles uit dit verslag mag worden
overgenomen of geciteerd, mits
de bron duidelijk wordt vermeld.

Het Geuzenbos is in beheer bij Haven Amsterdam en maakt deel uit van de
Provinciale ecologische hoofdstructuur. FREE Nature beheert het Geuzenbos sinds 2007 in
opdracht van Gemeente Amsterdam en sinds 2012 in opdracht van Haven Amsterdam.

Port of Amsterdam